

Psalm 104:29 – Is het ‘Uw geest’ of ‘hun geest’?

In de TLVG-vertaling is Psalm 104:28-30 als volgt weergegeven:

- ²⁸ U geeft het, zij rapen bijeen,
U opent Uw hand, zij worden met het goede verzadigd.
- ²⁹ Verbergt U echter Uw aangezicht, ze raken ontsteld;
trekt U Uw geest terug, dan komen ze om
en keren weer terug tot stof.
- ³⁰ Zendt U echter Uw geest weer uit, ze worden herschapen
waarmee U het aanschijn van de aardbodem vernieuwt.

Daar is een fout in geslopen zoals ik hieronder wil laten zien. De grondtekst en de woord-voor-woordvertaling van vers 29 en 30 maken dat in feite al duidelijk.

tas.tiér paanéichaa j.baaheelóen	u verbergt uw aangezicht zij worden werkelijk verschrikt
toséef roe."cháam jig.waa."óen	u neemt terug hun geest zij komen werkelijk om
w.él-"afaaraám j.S)joevoén	en tot hun stof keren zij werkelijk terug
t.S)alách" roe."chacháa j)baaree.óen	u zendt uit uw geest zij worden werkelijk geschapen
oe.t."chadéeS) p.néel adaamáah	en u maakt nieuw gezicht van land/bodem

In de bovenstaande passage staat er in de tweede regel (vers 29b) het woordje **roe."cháam**, letterlijk ‘hun geest’; in de vijfde regel (vers 30a) staat **roe."chacháa**, letterlijk ‘Uw geest’. Omdat vers 29 en 30 twee contrasterende aspecten van Gods macht beschrijven, is wellicht de fout ontstaan door in beide gevallen ten onrechte ‘Uw geest’ te lezen. Een correctie is daarom op zijn plaats. De foutieve lezing heeft nog enige consequenties op de tekstweergave gehad die ik ook wil corrigeren.

Om te beginnen zou ik de witregel tussen vers 28 en 29 willen weghalen. Vanwege de twee contrasterende aspecten hebben de verzen 29 en 30 weliswaar een zelfstandige betekenis, maar de eenheid van de gehele passage (vers 24-30) komt beter tot uitdrukking als de genoemde witregel verdwijnt. Daarbij komt dat het contrast tussen de twee verzen minder diepgaand is dan ik in eerste instantie veronderstelde toen ik twee keer het woord ‘Uw geest’ meende te zien; daardoor gaat het geheel niet expliciet over de uitwerking van de *geest* van God en daardoor heeft vers 30 een iets andere betekenis in het geheel.

Friedrich Baethgen schrijft in *Handkommentar zum Alten Testament – die Psalmen* het volgende over vers 30:

Angesichts des so herrlich geschilderten reichen Lebens in der Schöpfung will der Dichter nicht mit dem Tode schliessen; an Stelle der vom irdischen Schauplatz abtretenden Generation tritt immer wieder eine neue, so dass nicht der Tod sondern das Leben in Gottes Schöpfung den Sieg behält.

Dit vers lijkt inderdaad een verwijzing te zijn naar het ontstaan van nieuwe generaties van leven, reden waarom de uitdrukking ‘worden herschapen’ ook minder passend is. Het is nu dan ook genoteerd als commentaar in de bovenstaande zin.

Wat ik heb gehandhaafd is de vertaling ‘geest’ voor het Hebreeuwse woord **róeach**". *The Complete Hebrew-English Dictionary* van R. Alcalay geeft als vertaling: ‘wind, breeze, air; soul, life, breath (of life); spirit, mind, dispositon, etc.’ Waar de twee varianten van datzelfde woord zo dicht bij elkaar staan, lijkt het me minder passend om de woorden ook verschillend te vertalen zoals diverse vertalingen dat doen. Ik heb in beide gevallen vertaald met ‘geest’. Temeer ook omdat er staat dat God hun **róeach**" wegneemt, dan lijkt ‘geest’ mij juister dan ‘adem’.

Het woord **jig.waa."óen** is een nadrukkelijke vorm en komt van het werkwoord **gaawa**"; een werkwoord dat in tegenstelling tot het gewone woord voor ‘sterven/dood gaan’ weinig voorkomt en wordt door Alcalay vertaald met ‘to die, expire, pine away’. *Lisowsky's Konkordanz* vertaalt (d/e/l) met ‘umkommen / to expire, to die / expire, mori’. *Wilson's Old Testament Word Studies* suggereert op grond van de weergave in de Septuaginta-vertaling: ‘... it would seem, therefore, to apply more generally to a gentle death’. In combinatie met de nadrukkelijke vorm geef ik dit weer met ‘komen daadwerkelijk om’.

Verder staat er dat ze terugkeren ‘tot *hun* stof’ in plaats van alleen ‘tot stof’. Dat past niet zo goed bij ons taalgebruik, reden waarom een iets vrijere weergave mij passend lijkt, waarbij ik bovendien ‘terugkeren’ met ‘vervallen’ vertaal. Al met al is de tekst nu als volgt.

- ²⁸ U geeft het, zij rapen bijeen,
U opent Uw hand, zij worden met het goede verzadigd.
- ²⁹ Verbergt U echter Uw aangezicht, ze raken ontsteld;
neemt U hun geest terug, dan komen ze daadwerkelijk om
en vervallen tot het stof dat zij zijn
- ³⁰ - zendt U daarentegen Uw geest, dan worden ze geschapen,
waardoor U het aanschijn van de aardbodem vernieuwt.

Het bovenstaande is ook in het erratum opgenomen.